

Evropská legislativa pro vývoj a používání prostředků pro práci ve výšce a nad volnou hloubkou

1. Evropské právo ve vztahu k OOPP

V souladu s Evropskou směrnicí 89/686/EWG ze dne 21. prosince 1989 o přizpůsobení právních předpisů v členských zemích ve vztahu k osobním ochranným prostředkům, se pod osobními ochrannými prostředky (OOPP) rozumí veškeré zařízení a prostředky, které jsou k tomu určeny a mají být osobou nošeny nebo udržovány, aby byla osoba chráněna proti jednomu či více nebezpečím, která by mohla ohrozit její zdraví a bezpečnost.

Evropská směrnice je platná od července 1992.

Existují tři kategorie OOPP v závislosti na míře ochrany:

Kategorie I (jednoduché OOPP)

Tato kategorie zahrnuje OOPP, u kterých se předpokládá zanedbatelné riziko vyplývající z použití OOPP a které může být uživatelem bezpečně identifikováno. Do této kategorie patří např. OOPP chránící proti povrchovým zraněním, středně agresivní čisticí prostředky, prostředky proti přímému slunečnímu záření. Tyto OOPP mohou být uvedeny na trh bez certifikace.

Kategorie II (normální OOPP)

Do této kategorie jsou zařazeny OOPP, které nelze zařadit do kategorie I. nebo III. OOPP kategorie II jsou určeny k použití a nošení s cílem omezit rizika při práci. Zařazuje se do ní např. ochranná obuv, ochrana uší, průmyslové přilby atd. Je nutná certifikace vzoru a schválení.

Kategorie III (složitě OOPP)

Do této kategorie patří OOPP určené k ochraně před smrtelnými úrazy nebo riziky, které mohou způsobit vážné nebezpečí nebo větší či smrtelné nebezpečí a nemohou být odhaleny uživatelem. Tato kategorie zahrnuje, mimo jiné, také OOPP proti pádu z výšky, pro ochranu dýchacích cest atd. Pro tyto prostředky je nezbytné provést certifikaci o přezkoušení typu, prostředek označit značkou CE a vydat „Prohlášení o shodě“.

OOPP pro práci ve výšce a nad volnou hloubkou jsou zařazeny do 3. kategorie, stejně jako prostředky pro záchranu z výšky a volné hloubky.

Je stanoveno, že výrobce a dovozce je povinen uvádět na trh jen bezpečné výrobky. K tomu platí, že za bezpečný se považuje výrobek splňující požadavky technických a právních předpisů. Pokud pro určitý výrobek technický předpis (např. nařízení vlády) neexistuje, považuje se za bezpečný výrobek, který buď splňuje požadavky technických norem, nebo odpovídá vědeckým a technickým poznatkům, známým v době uvedení výrobku na trh. Jejich splnění se v uvedeném případě bude považovat za možný důkaz o tom, že daný výrobek je bezpečný.

Prohlášením o shodě prohlašuje výrobce, že určitý typ výrobku byl skutečně před uvedením na trh certifikován příslušnou notifikovanou zkušebnou a vyhovuje příslušné normě EN, která se na tento typ výrobku vztahuje.

Výrobce musí k výrobku také dodat návod k použití, v jazyku cílové země. Informace v návodu musí být jasné a srozumitelné, a musí obsahovat pokyny pro použití, skladování, čištění a údržbě, prohlídkách, limity použití, požadavky na použití, kompatibilita s ostatními prostředky a systémy.

Minimální informace nutné k identifikaci OOPP proti pádu z výšky a do hloubky:

CE číslo (včetně 4 místného kódu identifikující notifikovanou zkušebnu),
rok výroby,
jméno a logo výrobce,
normy, podle kterých bylo OOPP certifikováno,
výrobní číslo,
normativní požadavky,
varování o nutnosti dodržovat návod k použití.

Nejdůležitější normy vztahující se k oblasti prací ve výšce a nad volnou hloubkou:

ČSN EN 341	Osobní ochranné prostředky proti pádům z výšky – Slaňovací zařízení.
ČSN EN 353-1	Osobní ochranné prostředky proti pádům z výšky - Pohyblivé zachycovače pádů na pevném zajišťovacím vedení.
ČSN EN 353-2	Osobní ochranné prostředky proti pádům z výšky – Pohyblivé zachycovače pádů na poddajném zajišťovacím vedení.
ČSN EN 354	Osobní ochranné prostředky proti pádům z výšky – Spojovací prostředky.
ČSN EN 355	Osobní ochranné prostředky proti pádům z výšky– Tlumiče pádů.
ČSN EN 358	Osobní prostředky pro pracovní polohování a prevenci proti pádům z výšky – Pásky pro pracovní polohování a pracovní polohovací spojovací prostředky.
ČSN EN 360	Osobní ochranné prostředky proti pádům z výšky – Zatahovací zachycovače pádu.
ČSN EN 361	Osobní ochranné prostředky proti pádům z výšky – Zachycovací postroje.
ČSN EN 362	Osobní ochranné prostředky proti pádům z výšky – Spojky.
ČSN EN 363	Osobní ochranné prostředky proti pádům z výšky – Systémy zachycení pádu.
ČSN EN 364	Osobní ochranné prostředky proti pádům z výšky – Zkušební metody.
ČSN EN 365	Osobní ochranné prostředky proti pádům z výšky – Všeobecné požadavky na návody k používání a značení.
ČSN EN 795	Ochrana proti pádům z výšky – Kotvicí zařízení - Požadavky a zkoušení.
ČSN EN 1496	Záchranné prostředky – Záchranná zdvihací zařízení.
ČSN EN 1497	Záchranné prostředky – Záchranné postroje.
ČSN EN 1498	Záchranné prostředky – Záchranné smyčky.

V souladu s Evropskou direktivou řešící ochranu proti/při pádu, musí být v systémech proti pádu uživatel používat zachycovací postroj a prostředky snižující rázovou sílu na méně než 6 kN.

2. Evropské právo a požadavky k OOPP proti pádu z výšky

V souladu s článkem 137 (dříve 118a) Evropské společnosti odsouhlasilo minimální požadavky ke zvýšení úrovně bezpečnosti práce ve výšce a nad volnou hloubkou.

Direktiva 98/391/EEC byla vypracována na základě těchto pravidel. Stanovuje povinnosti výrobce a zaměstnavatelů v oblasti práce ve výšce. Obecně se upřednostňují prvky kolektivní ochrany před individuální. Dalším pravidlem je zachování kompatibility mezi jednotlivými prostředky.

Jeden z praktických výsledků je vydání Evropské direktivy 89/656/EC, která upravuje minimální požadavky na bezpečnost práce na pracovišti ve vztahu k vybavení OOPP. Tato direktiva souvisí úzce s jinou - 89/686/EC.

Na základě této direktivy OOPP proti pádu z výšky jsou poskytovány zaměstnancům bezplatně – dle 89/686/EEC.

- poskytnutí dostatečné ochrany bez zvýšení možného rizika pro uživatele,
- je vhodný pro užívání na místě práce.

Zaměstnavatel je povinen, mimo posouzení vhodnosti, např.:

- vybírat vhodné OOPP,
- instruovat zaměstnance o správném použití OOPP,
- opakovat toto školení v pravidelných intervalech,
- dle požadavků, minimálně jednou ročně, OOPP nechat zkontrolovat kompetentní osobou.

Na základě těchto požadavků, které jsou velmi vysoké, zaměstnavatel může zvážit najmutí specialistů, kteří budou plnit uvedené úkoly. Tyto osoby musí mít hluboké znalosti z konstrukce prostředků, správného použití, provádění periodických kontrol, doby životnosti, možnosti oprav atd. Musí být schopni získané zkušenosti a znalosti převést do praxe. Dále musí mít základní vědomosti a znalosti o právu EU a povinnostech výrobců při uvádění výrobků na trh.

Zvláštní pozornost musí být věnována informacím, které jsou dodávány výrobcem v návodech k použití, především doby životnosti, omezení při použití, pravidelných kontrolách atd. Tyto kritéria jsou podstatná pro výběr vhodných prostředků.

Obecně, kvalifikovaná osoba potřebuje informace od výrobce vztahující se k prostředku (např. návod na použití, plán kontrol atd.), především informace o typech a rozsahu kontrol a prohlídek, jejich četnosti atp. V závislosti na analýze rizika, zaměstnavatel nebo kvalifikovaná osoba se mohou odchýlit od doporučení výrobce, pokud toto odchýlení je na straně bezpečnosti. Zaměstnavatel a pověřená osoba jsou potom odpovědní za problémy vzniklé nesouladem s návodem výrobce.

Dokumentace výrobce také musí obsahovat informace o značení periodických kontrol, které měly za následek prodloužení používání prostředku. V závislosti na označení musí být kontroly zaznamenány v evidenčním listu, který je k prostředku přikládán. Záznamy je možno provádět papírově i elektronicky, upřednostňuje se použití formulářů výrobce přiložených k výrobkům. Tyto formuláře zpravidla obsahují popis prostředku a normativní odkazy, údaje o výrobcu, datum výroby, datum prvního použití, sériové číslo, kompatibilitu s ostatními OOPP, prostor pro dodatečné informace (pravidelné prohlídky atd.). pokud je u výrobku uvedeno doporučení k individuálnímu použití, musí být ve formuláři uveden uživatel.

Zaměstnavatel musí být schopen provést analýzu rizika a určit nejvhodnější OOPP k individuálnímu použití, provádět kontrolní činnosti a v případě nutnosti prostředek vyřadit nebo dát ke kontrole pověřené osobě.

Bez ohledu na tato pravidla musí zaměstnanec být schopen provést prohlídku prostředků před použitím. Jestliže v průběhu kontroly vzniknou pochybnosti o stavu prostředku k použití, není dovoleno uživateli tento prostředek použít. Uživatel dále musí tento prostředek vyřadit z užívání a doporučit je zaměstnavateli (případně kompetentní osobě) k mimořádné prohlídce, případně k opravě.

3. Opravy a zásahy do prostředku mohou být prováděny pouze výrobcem.

4. Pokyny výrobce týkající se použití OOPP a organizací pravidelných kontrol musí být dodržovány. Pokud k prostředku nebyly dodány nutné informace, je nezbytné si je u výrobce písemně vyžádat.

Obecně, textilní části OOPP nesmí přijít do styku s agresivními látkami, jako jsou například kyseliny, louhy, rozpouštědlo a další chemické látky. Stejně pravidlo platí pro textilní OOPP. Dále textilní materiály nesmí být vystaveny přímému slunečnímu záření. Zejména při zdolávání požáru musí být věnována pozornost skutečnosti, aby teplota prostředí nepřesáhla dovolené teplotní rozmezí. Pokud dojde k zašpinění prostředků zeminou aj. je čištění provedeno v souladu s návodem výrobce.

Kovové prostředky nesmí vykazovat známky koroze, deformace, vrypů, nebo poškození způsobených nadměrným zatížením.

Mimořádně může používání prostředků mít za výsledek provedení mimořádné kontroly prováděné kompetentní osobou, mimo termín periodické kontroly.

Pro značení textilních prostředků se nesmí používat běžné fixy a propisky, pokud nejsou schváleny výrobcem.

Použití prostředků musí být pravidelně opakovány dle návodu, vždy se toto provádí v případě změny podmínek použití. OOPP používané pro ochranu proti/při pádu při

- horizontálním nebo
- diagonálním pohybem,

a použité v oblasti s nebezpečím pádu, kde může dojít k namáhání přes „ostrou“ hranu, musí projít nadstandardními testy. Omezení při použití musí být výslovně uvedeno v návodu na použití.

Kotvicí prostředky, které jsou pro jednostranné zatížení z důvodu své konstrukce umisťovány ne pouze nad uživatelem, musí být pro toto vybaveny. Tento způsob použití musí být výslovně popsán v návodu na použití.